

MAMLAKA YA MIPANGO YA KITAIFA

MPANGO WA TATU WA MAENDELEO WA TAIFA (NDPIII) 2020/21 – 2024/25

Mwongozo wa mwananchi

Julai 2020

MPANGO WA MAENDELEO YA TAIFA III

2020/21–2024/25

Yaliyomo

1.	Usuli	1
2.	Mwelekeo Mkakati: Uganda Ina Elekea Wapi?	2
3.	Programu ya Kilimo-Viwanda	4
4.	Maendeleo ya Madini	6
5.	Maendeleo Endelevu ya Rasilimali za Petroli	8
6.	Maendeleo ya Utalii	10
7.	Mali Asili, Mazingira, Mabadiliko ya Hali ya Hewa, Usimamizi wa Ardhi na Maji	12
8.	Maendeleo ya Sekta Yaki Binafsi	14
9.	Utengenezaji	16
10.	Miundo Mbinu na Huduma za Usafiri Uganishi	18
11.	Maendeleo Endelevu ya Nishati	20
12.	Mabadiliko ya Digitali	22
13.	Makazi Endelevu ya Miji na Mkaaazi	24
14.	Maendeleo ya Mtaji wa Binadamu	26
15.	Ubunifu, Maendeleo ya Kiteknolojia na Uhamisho	28
16.	Uhamasishaji Wa Jumuiya na Mabadiliko ya Mtazamo	30
17.	Mpango wa Utawala na Usalama	32
18.	Mabadiliko ya Sekta ya Umma	34
19.	Maendeleo ya Mikoja	36
20.	Usimamizi wa Haki	37
21.	Sheria, Usimamizi na Uwakilishaji	38
22.	Utekelezaji wa Mpango wa Maendeleo	40
23.	Ufuatiliaji na Tathmini ya Mpango	42

1

Usuli

Matarajio ya maendeleo ya Uganda ni kubadilika kutoka “Wakulima hadi Nchi ya Kisasa na Mafanikio ndani ya miaka 30”. Dira hiyo inatekelezwa kupitia mipango ya maendeleo ya taifa. Mpango wa Maendeleo wa Taifa (NDP) umetungwa kama mwongozo wa maendeleo ya nchi na mabadiliko ya kijamii na kiuchumi kwa muda maalum. Dira ya Uganda ya miaka 30 inajumuisha Mipango sita ya Maendeleo ya Kitaifa ya miaka 5.

Mpango wa sasa wa Maendeleo wa Kitaifa wa Uganda ni wa tatu katika mfululizo wa mipango ulioanza mwaka 2010/11, na utanza 2020/21 hadi 2024/25. Lengo la NDPIII, kama inavyojulikana kawaida, ni kuinua kipato cha kaya na kuboresha ubora wa maisha ya Waganda, inayoendeshwa na ukuaji wa viwanda.

Baadhi ya masomo makuu kutoka kwa NDPs zilizopita yalizingatiwa wakati wa kuandaa NDPIII. Hizi ni pamoja na hitaji la:

- Kuongeza uwekezaji katika sekta za uzalishaji wa uchumi.
- Kusawazisha matumizi ya kijamii na miundombinu Kupitia upya nafasi ya serikali katika mchakato wa maendeleo Kutatua tatizo la fidia ya ardhi.
- kutengeneza kazi zinazofaa na zenye ujuzi ipasavyo.

- Kuileta serikali karibu na wananchi ili kuboresha mwitikio wa mahitaji yao ya maendeleo.
- Kutambua na kutumia vyanzo mbadala vya mapato, na
- Kuwa na mipango kamili zaidi, bajeti na utekelezaji
- NDPIII inatofautiana na watangulizi wake - NDPI na NDPII - haswa kwa kuhama kuelekea mfumo wa kiprogramu wa maendeleo ambao unatambua uhusiano wa sekta mbalimbali, jukumu lililoongezeka la serikali katika kuelekeza maendeleo badala ya kutegemea zaidi soko, msisitizo kwa wanadamu. mtaji (au watu) na maendeleo ya miundombinu. NDPIII pia ina sifa ya:
- Mbinu ya kikanda ya kupanga na kutekeleza ambapo mikoa mbalimbali imetengwa kwa ajili ya uzalishaji wa baadhi ya bidhaa kama njia ya kuboresha tija ya shamba na uongezaji thamani (Area-Based Commodity Planning).
- Mkakati wa maendeleo wa ngazi ya chini kwenda juu uliowekwa katika ngazi ya parokia - Modeli ya Maendeleo ya Parokia (PDM)- ambayo inalenga kuwasaidia watu katika ngazi hii kuongeza mapato ya kaya zao na kujiunga na uchumi wa fedha.
- Ujumuishaji wa haki za binadamu katika mchakato wa kupanga na utekelezaji.

Inalenga kujumuisha na kupanua mafanikio ya NDPI na NDPII ambayo ni pamoja na:

- Amani iendelee nchi nzima
- Kuongezeka maradufu kwa ukubwa wa uchumi
- Ukuaji wa mauzo ya nje
- Miundombinu iliyoboreshwa
- Kuongezeka kwa matumizi ya huduma za afya na elimu.
- Wakati huo huo, NDPIII inatafuta kukabiliana na changamoto zilizojitokeza kama vile:

UGX trilioni 411.681

*Gharama ya mipango
iliyopangwa ya NDPIII*

- Idadi kubwa ya watu bado wanaishi mkono kwa mdomo
- Kiwango cha juu cha ukuaji wa watu
- Gharama kubwa ya umeme
- Gharama kubwa ya mtaji
- Ufisadi
- Mapato yasiyotosha kugharamia utoaji wa huduma
- Elimu ya ubora duni na mzigo mkubwa wa magonjwa pamoja na utendaji duni wa vituo vya afya.

NDPIII iliundwa kwa mashauriano ya kina na wadau mbalimbali, ikiwa ni pamoja na serikali, sekta binafsi, mashirika ya kiraia, mashirika ya kidini, wasomi na washirika wa maendeleo.

Gharama ya jumla ya kufadhili programu za NDPIII inakadiriwa kuwa UGX trilion 411.681. Kati ya hizo asilimia 67.3 zitatoka kwa hazina ya serikali huku asilimia 32.7 itachangiwa na sekta ya kibinafsi.

2

Mwelekeo Mkakati: Uganda Ina Elekea Wapi?

2.1 Lengo

Lengo la NDPIII ni “Kuongezeka kwa mapato ya kaya na Kuboresha ubora wa maisha ya Waganda.”

2.2 Malengo ya kimkakati

1. Imarisha ongezeko la thamani katika fursa muhimu za ukuaji.
2. Kuimarisha uwezo wa sekta binafsi ili kukuza ukuaji na kutengeneza ajira.
3. Kudumisha na kuongeza uwezo wa uzalishaji.
4. Kuongeza tija na ustawi wa jamii wa watu.
5. Kuimarisha nafasi ya serikali katika kuongoza na kuwezesha maendeleo.

2.3 Matokeo muhimu ya maendeleo

- Kuongezeka kwa mapato ya kaya
- Kuboresha ubora wa maisha kwa Waganda
- Maendeleo ya viwanda kwa kuzingatia kilimo na madini
- Kuongezeka kwa utalii
- Kuongezeka kwa matumizi ya huduma za teknolojia ya habari na mawasiliano (TEHAMA).
- Ukuaji wa uwiano wa ardhi yenye hati miliki
- Kuendelea kukua kwa sekta binafsi
- Uimarishaji na ongezeko la akiba ya miundombinu yenye tija
- Kuboresha tija ya kazi
- Kuimarika kwa utoaji wa huduma za jamii Kwa utekelezaji wa NDPIII, inatarajiwa kuwa viwango vya umaskini vitashuka;

Kutakuwa na ongezeko la mchango wa viwanda kwenye pato la taifa (GDP); sekta ya kilimo itafurahia viwango vya juu vya ukuaji; ukosefu wa ajira kwa vijana utapungua; bidhaa zaidi za ongezeko la thamani zitasafirishwa nje ya nchi; na kutakuwa na kupungua kwa idadi ya familia kulingana na kilimo cha kujikimu.

2.4 Miradi ya msingi

Baadhi ya miradi 69 ya msingi chini ya NDPIII itajumuisha yafuatayo:

- Kiwanda cha mbolea
- Uanzishwaji wa mifumo ya umwagiliaji
- Kuongeza ufikiaji wa mitambo ya bei nafuu katika ngazi ya kaunti ndogo
- Ukuzaji wa mnyororo wa thamani wa kahawa
- Maendeleo ya mnyororo wa thamani ya chai
- Kiwanda cha kuunganisha trekta
- Mpango wa mkusanyiko wa magari
- Usagaji wa nguo
- Sekta ya chuma
- Kiwanda cha kusafisha mafuta cha Hoima
- Bomba la Mafuta Ghafi la Afrika Mashariki
- Barabara za utalii
- Barabara za biashara za mikoa
- Barabara kuu ya Kampala-Jinja Express
- Bandari ya Ndani ya Bukasa
- Uboreshaji wa huduma za feri
- Reli ya Standard Gauge
- Mtaji wa Benki ya Maendeleo ya Uganda (UDB), Shirika la Maendeleo la Uganda (UDC),
- Uganda National Oil Company (NOC) na
- Uganda Telecoms (UTL).
- Ujenzi wa masoko ya nje ya mipakani
- Hesabu kamili ya ardhi
- Mfumo wa pamoja wa IT
- Msimbo wa Posta wa Kitaifa na Kushughulikia Mifumo ya Taarifa za Kijiografia
- Makazi yenye msongamano wa juu wa Eneo la Metropolitan la Kampala
- Kituo cha ubora wa huduma za moyo na mishipa
- Vituo viwili vya oncology vya kikanda
- Maendeleo ya mbuga za viwandani
- Ufufuaji wa vyama vya ushirika
- Mbuga nne za sayansi na teknolojia
- Teknolojia na incubators ya biashara 40
- Mpango wa Huduma ya Taifa

2.5 programu za NDPIII

1. Kilimo-Industrialization
2. Maendeleo ya Madini
3. Maendeleo Endelevu ya Rasilimali za Petroli
4. Maendeleo ya Utalii
5. Maliasili, mazingira, Hali ya Hewa
6. Mabadiliko, Ardhi na Maji
7. Maendeleo ya Sekta Binafsi 7. Utengenezaji
8. Usafiri Jumuishi, Miundombinu na Huduma
9. Maendeleo ya Nishati Endelevu
10. Mabadiliko ya Kidijitali
11. Ukuaji Endelevu wa Miji na Makazi
12. Maendeleo ya Mtaji wa Watu
13. Ubunifu, Maendeleo ya Teknolojia na
14. Uhamisho
15. Uhamasishaji na Mtazamo wa Jamii
16. Badilika
17. Utawala na Usalama
18. Mabadiliko ya Sekta ya Umma
19. Maendeleo ya Mkoa
20. Utawala wa Haki
21. Sheria, Uangalizi na Uwakilishi
22. Utekelezaji wa Mpango wa Maendeleo

3

Programu ya Kilimo- Viwanda

Tulipo

Ukuaji wa sekta ya kilimo umefikia wastani wa asilimia 3.4 kwa mwaka katika kipindi cha miaka mitano iliyopita lakini unapungua kufikia asilimia 6 iliyopangwa chini ya malengo ya Dira ya 2040 na NDP II. Sekta hii bado inategemea kwa kiasi kikubwa hali ya hewa na sehemu kubwa ya nguvu kazi sio rasmi, na hivyo kusababisha tija ndogo.

Tunapotaka kuwa

- Kuongezeka kwa biashara na ushindani wa uzalishaji wa kilimo na usindikaji wa mazao ya kilimo.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kuongeza uzalishaji wa kilimo na tija.
- Boresha utunzaji na uhifadhi baada ya kuvuna.
- Kuboresha usindikaji wa mazao ya kilimo na kuongeza thamani.
- Kuongeza upatikanaji wa soko na ushindani wa mazao ya kilimo ndani namasoko ya kimataifa.
- Kuongeza uhamasishaji na ufikiaji sawa na matumizi ya fedha za kilimo.
- Kuimarisha uratibu wa kitaasisi kwa ajili ya kuboresha utoaji wa huduma.

Mabadiliko tunayotafuta

- Kuongeza jumla ya thamani ya mauzo ya nje ya bidhaa za kilimo zilizosindikwa - kahawa, chai, samaki, maziwa, nyama na mahindi (na bidhaa zake).
- Kupunguza uagizaji wa nafaka, mafuta na
- bidhaa za sukari kutoka USD931 milioni hadi USD 500 milioni.
- Kuongeza ukuaji wa sekta.
- Kuongeza tija ya kazi katika mnyororo wa thamani wa viwanda vya kilimo.
- Kuongeza idadi ya ajira zinazotolewa kwa kila
- mwaka katika sekta ya kilimo na 180,000.

180,000

Makadirio ya ongezeko la kila mwaka la idadi ya ajira katika sekta ya kilimo

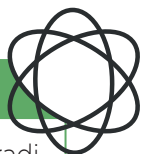
- Kupunguza asilimia ya kaya zinazotegemea kilimo cha kujikimu kutoka 68.9% hadi 55%.
- Kuongeza idadi ya kaya ambazo zina chakula cha kutosha kutoka 60% hadi 90%.

Tufanye nini ili tufike huko

- Kuendeleza na kutekeleza viwango vya utoaji huduma.
- Sawazisha jukumu la uratibu wa Operesheni Uundaji Utajiri katika mifumo ya serikali na uihalalishe.
- Kuhakikisha kwamba kile kinachofundishwa katika taasisi za elimu ya juu kinapitishwa na wakulima.
- Kuhuisha stakabadhi ghalani na mifumo ya kubadilishana bidhaa.
- Tekeleza Muundo wa Maendeleo wa Parokia ambao wakulima wataandaliwa. na kuungwa mkono ili kuongeza uzalishaji na tija, na kwa wingi na soko la mazao ya kilimo. Parokia zitatumika kama vituo vya utoaji wa huduma za uzalishaji, masoko na fedha kwa wakulima na ukusanyaji wa takwimu za shughuli za kilimo.

Miradi ya msingi

- Mradi wa uchanganyaji wa mbolea na mradi wa matumizi hatimaye kuongeza matumizi ya mbolea hadi kilo 25 kwa hekta kutoka kilo 2.5 za sasa kwa hekta.
- Kiwanda cha kuunganisha matrekta
- Kuanzisha mifumo ya umwagiliaji
- Uzalishaji, upimaji na biashara ya viuatilifu, viuatilifu na viua magugu
- Miundombinu ya uhifadhi wa kilimo na utunzaji baada ya mavuno
- Ukuzaji wa mnyororo wa thamani wa kahawa, chai na samaki

4

Maendeleo ya Madini

Tulipo

Uganda ina amana nyingi za madini ya metali ambazo hazitumiwi vyema kutokana na rasilimali ambazo hazijachunguzwa na ambazo hazijapimwa, kutawaliwa na wachimbaji wadogo wa sekta, kutotosheleza kwa mfumo wa udhibiti na ushiriki mdogo wa sekta ya kibinafsi.

Tunapotaka kuwa

- Kuongezeka kwa unyonyaji na uongezaji wa thamani kwa rasilimali zilizochaguliwa kwa ajili ya maendeleo ya viwanda ambayo hutoa ajira.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kuongeza utafutaji na upimaji wa madini ya kipaumbele na rasilimali za jotoardhi.
- Kuongeza kupitishwa na matumizi ya teknolojia ifaayo na nafuu.
- Kuimarisha mfumo wa kisheria na udhibiti na uwezo wa kibinadamu na kitaasisi.
- Kuongeza uwekezaji katika madini na kuongeza thamani.
- Kupanua usindikaji na uuzaji unaotegemea madini.

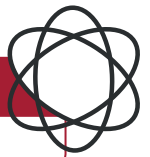
Tufanye nini ili tufike huko

- Kuendeleza na kutekeleza viwango vya utoaji huduma kwa sekta.
- Kuchunguza na kuainisha rasilimali za madini zilizopewa kipaumbele nchini kote.
- Kuboresha mfumo wa kisheria na udhibiti na kuimarisha uwezo wa kibinadamu na kitaasisi.
- Kuongeza uwekezaji katika madini na kuongeza thamani.
- Kupanua usindikaji na uuzaji wa madini.

Mabadiliko tunayotafuta

- Kupunguza thamani ya chuma na chuma kutoka nje ya nchi kutoka USD370 milioni hadi USD96 milioni.
- Punguza ujazo na thamani ya mbolea zisizo asilia zinazoagizwa kutoka nje kwa 75%.
- Kuongeza kiasi na thamani ya mauzo ya dhahabu iliyosafishwa kutoka dola milioni 450 hadi dola milioni 787.
- Ongeza idadi ya wanajiosayansi waliofunzwa na wenye ujuzi kutoka 108 hadi 200.
- Ongeza kiasi cha shaba inayozalishwa hadi tani 2,000 za metri.
- Kuongeza mchango wa madini yaliyosindikwa kwa mauzo ya nje kutoka asilimia 5 hadi 7.1%.
- Ongeza matumizi ya chuma kwa kila mtu kutoka 13.1kg hadi 30kg.
- Kuongeza thamani ya uwekezaji katika utafutaji na usindikaji wa madini teule kutoka USD0.8 bilioni hadi USD2 bilioni.

Mradi wa msingi

- Uanzishwaji wa sekta ya chuma

5

Maendeleo Endelevu ya Rasilimali za Petroli

Tulipo

Uganda ina takriban mapipa bilioni 6.5 ya mafuta ambapo takriban mapipa bilioni 1.4 yanaweza kurejeshwa. Rasilimali ya gesi pia inakadiriwa kuwa futi za ujazo bilioni 500 za kawaida. Sekta hii imebadilika kutoka utafutaji na tathmini hadi utafutaji mpya na maandalizi ya uzalishaji wa mafuta.

Tunapotaka kuwa

- Thamani ya usawa kutoka kwa rasilimali za petroli ambayo huchochea maendeleo ya kiuchumi kwa wakati na kwa njia endelevu.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kuharakisha uzalishaji na matumizi endelevu ya rasilimali za mafuta na gesi nchini.
- Imarisha sera za tasnia, mifumo ya kisheria na udhibiti.
- Kuimarisha uwezo wa kitaasisi wa sekta ya mafuta na gesi.
- Kuongeza uwezo wa ndani wa kushiriki katika shughuli za mafuta na gesi.
- Kukuza uwekezaji wa kibinafsi katika tasnia ya mafuta na gesi.
- Kuimarisha ubora, afya, usalama, usalama na
- Kuboresha usalama wa usambazaji wa bidhaa za petroli iliyosafishwa.

Tufanye nini ili tufike huko

- Kuimarisha sheria na sera zinazosimamia sekta hiyo.
- Kuongeza uwezo wa wenyeji kushiriki katika sekta hiyo.
- Kukuza uwekezaji binafsi katika sekta hiyo.
- Kuboresha usalama wa usambazaji wa bidhaa za petroli iliyosafishwa.

Miradi ya msingi

- Kiwanda cha kusafisha mafuta cha Hoima
- Bomba la Mafuta Ghafi la Afrika Mashariki

Mabadiliko tunayotafuta

- Kuongeza hifadhi ya kitaifa kwa bidhaa za petroli iliyosafishwa kutoka lita milioni 99.1 hadi lita milioni 150.
- Kuongeza mapato ya mafuta na gesi kutoka UGX62.98 bilioni hadi UGX265 bilioni.
- Kandarasi zaidi zilizotolewa kwa makampuni ya Uganda.
- Mabadiliko ya Fahirisi ya Utawala wa Maliasili kutoka nafasi ya 51.
- Ongezeko la asilimia mbili la mapato yatokanayo na mafuta na gesi.
- Kuongezeka kwa idadi ya Waganda walioajiriwa katika tasnia ya mafuta na gesi kutoka 3,400 (mwaka 2019) hadi 50,000.

6

Maendeleo ya Utalii

Tulipo

Uganda ina uwezo mkubwa katika utalii ikilinganishwa na majirani zake, hasa katika safari. utamaduni na urithi wa kihistoria. Utambulisho wa chapa ya Uganda ni dhaifu, ukichangiwa zaidi na historia, siasa na vyombo vya habari na hautambuliki kwa urahisi kimataifa kama kivutio cha watalii.

Tunapotaka kuwa

- Kuongeza mvuto wa Uganda kama kivutio cha watalii.

Jinsi tunavyotaka tujipange kufika huko

- Kukuza utalii wa ndani na wa ndani.
- Kuongeza miundombinu ya utalii.
- Kuendeleza, kuhifadhi na kupanua utalii
- Bidhaa na huduma. Tengeneza kundi la wafanyikazi wenye ujuzi na uhakikishe kuwa kuna mazingira mazuri ya kufanya kazi kwao.
- Kuimarisha udhibiti, uratibu na usimamizi wa sekta ya utalii.

Mabadiliko tunayotafuta

- Kuongezeka kwa mapato ya kila mwaka ya utalii kutoka USD1.45 bilioni hadi USD1.862 bilioni.
- Dumisha mchango wa utalii kwa jumla ya ajira kwa watu 667,000.
- Ongeza mapato ya utalii kwa kila mgeni kutoka USD1,052 hadi USD1,500.
- Dumisha wastani wa idadi ya watalii wanaofika kimataifa kutoka Marekani, Mashariki ya Kati, Uchina na Japan wakiwa 225,000.
- Kuongeza idadi ya watalii wa burudani kwa jumla ya watalii kutoka 20.1% hadi 30%.
- Ongeza idadi ya njia za ndege za moja kwa moja kwenda Ulaya na Asia kutoka 6 hadi 15.

Tufanye nini ili tufike huko

- Kupitia na kutekeleza mkakati wa kitaifa wa uuzaji wa utalii.
- Kupanua, kuboresha na kudumisha miundombinu ya usafiri wa kitaifa na huduma.
- Tengeneza bidhaa za utalii na ramani ya uwezo kote nchini.
- Tekeleza mtaala wa utalii katika Taasisi ya Mafunzo ya Hoteli na Utalii ya Uganda.

Miradi ya msingi

- Maendeleo ya Chanzo cha Milima ya Nile na Kagulu
- Maendeleo ya barabara za utalii
- Maendeleo ya miundombinu ya utalii ya Mlima Rwenzori
- Maendeleo ya miundombinu ya utalii ya Mlima Elgon
- Uboreshaji na uboreshaji wa uwanja wa ndege wa Kidepo

**Dola za
Marekani bilioni
1.862**

*Mapato ya kila mwaka ya
utalii yanayotarajiwa*

Mali Asili, Mazingira, Mabadiliko ya Hali ya Hewa, Usimamizi wa Ardhi na Maji

Tulipo

Uganda imeshuhudia upungufu mkubwa wa misitu, uharibifu na uvamizi wa ardhievu, na kuongezeka kwa matukio ya migogoro ya ardhi. Haya yamechangia kupungua kwa tija ya kilimo, migogoro ya ardhi, ongezeko la uhakika wa chakula, matukio ya juu ya magonjwa na wadudu na upotevu wa viumbe hai.

Tunapotaka kuwa

- Kupunguza uharibifu wa mazingira na athari mbaya za mabadiliko ya tabianchi na uboreshaji wa matumizi ya maliasili kwa maendeleo endelevu.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Hakikisha upatikanaji wa maji safi ya kutosha na yenye ubora kwa matumizi yote.
- Kuongeza eneo la misitu, miti na ardhievu, kurejesha vilima tupu na kulinda maeneo ya milima na nyanda za malisho.

- Kuimarisha matumizi na usimamizi wa ardhi.
- Dumisha au kurejesha mazingira safi, yenye afya na yenye tija.
- Kuza maendeleo jumuishi ya kukabiliana na hali ya hewa na utoaji wa hewa chafu kwa viwango vyote.
- Kupunguza upotevu wa kibinadamu na kiuchumi kutokana na hatari za asili na majanga.
- Kuongeza mapato na ajira kupitia matumizi endelevu na uongezaji thamani wa maji, misitu na maliasili nyinginezo.

Tufanye nini ili tufike huko

- Kuboresha uratibu, mipango, udhibiti na ufuatiliaji wa rasilimali za maji katika ngazi ya vyanzo vya maji.
- Kamilisha usambazaji na ujumuishaji wa Mfumo wa Taarifa za Usimamizi wa Ardhi.
- Kujenga uwezo wa kukabiliana na mabadiliko ya tabianchi.
- Kuongeza uwekezaji katika kuongeza thamani kwa bidhaa na huduma za mazingira na maliasili.

Mabadiliko tunayotafuta

- Kuongezeka kwa idadi ya watoa vibali vya maji, wasambazaji na wasimamizi wa maji taka, kwa kuzingatia masharti ya vibali wakati wa ukaguzi wa mahali.
- Ubora wa maji bora.
- Ongezeko la eneo la ardhi lililofunikwa na misitu kutoka 9.1% hadi 15%.
- Ongezeko la eneo la ardhi lililofunikwa na ardhioevu kutoka 8.9% hadi 9.57%.
- Kuongezeka kwa wamiliki wa vibali wanaofuata na tathmini za athari za kimazingira na kijamii kutoka 40% hadi 90%.
- Kuongezeka kwa usahihi wa taarifa za hali ya hewa kutoka 21% hadi 40%.
- Ongeza asilimia ya otomatiki ya hali ya hewa na mtandao wa hali ya hewa kutoka 30% hadi 80%.
- Kuongezeka kwa asilimia ya ardhi yenye hati miliki kutoka 21% hadi 40%.
- Kupunguza migogoro inayohusiana na ardhi kwa 30%.

Miradi ya msingi

- Upandaji miti wa kitaifa wa jamii
- Msaada kwa usambazaji wa maji na usafi wa mazingira vijijini
- Hesabu kamili ya ardhi

40%

**INAYO MRADI
WA ASILIMIA
YA ARDHI
ILIYO NA HATI**

8

Maendeleo ya Sekta Yaki Binafsi

Tulipo

Sekta ya kibinafsi nchini Uganda inaongozwa na biashara ndogo ndogo, ndogo na za kati (MSMEs). Licha ya kuboreshwa kwa miundombinu ya usafiri, ubovu wa upatikanaji wa umeme, maji na TEHAMA kwa wakati, pamoja na gharama kubwa za kufanya biashara unaendelea.

Tunapotaka kuwa

- Kuongezeka kwa ushindani wa sekta ya kibinafsi ili kukuza ukuaji endelevu wa umoja.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kupunguza gharama za kufanya biashara kwa njia endelevu.
- Kuza maudhui ya ndani katika programu za umma.
- Kuimarisha mazingira wezeshi na utekelezaji wa viwango.
- Kuimarisha jukumu la serikali katika kufungua uwekezaji katika sekta za kimkakati za kiuchumi.
- Kuimarisha uwezo wa sekta binafsi ili kukuza ukuaji.

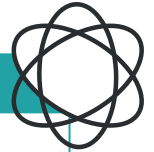
Mabadiliko tunayotafuta

- Kupungua kwa sehemu ya sekta isiyo rasmi katika uchumi kutoka 51% (2018/19) hadi 45% mwaka 2024/25.
- Kuongezeka kwa mikopo isiyo ya kibiashara kwa sekta binafsi katika sekta muhimu za ukuaji kutoka asilimia 1.5 mwaka 2018/19 hadi 3% ya Pato la Taifa.
- Kuongezeka kwa idadi ya kandarasi za umma zinazotolewa kwa makampuni ya ndani kutoka 30% hadi 50%.
- Kuongezeka kwa thamani ya mauzo ya nje kutoka USD3,450.7 milioni hadi USD4,973 milioni.

Tufanye nini ili tufike huko

- Kuboresha benki za biashara za umma.
- Fanya mtaji na uimarisha Benki ya Maendeleo ya Uganda kwa kutumia dirisha linalofanya kazi la ufadhili la MSME.
- Kuboresha uwezo wa usimamizi wa biashara za ndani kupitia utoaji wa huduma za maendeleo ya biashara.
- Kufanya uwekezaji wa kimkakati na endelevu wa serikali.
- Kukuza ushirikiano wa sekta binafsi katika maeneo muhimu ya ukuaji.

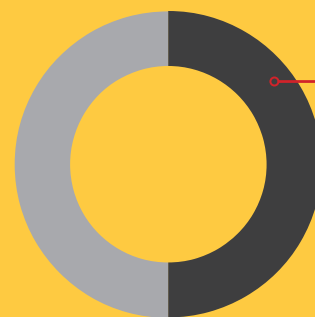

Miradi ya msingi

- Mtaji wa Benki ya Maendeleo ya Uganda, Shirika la Maendeleo la Uganda, Uganda Telecoms na Kampuni ya Kitaifa ya Mafuta ya Uganda.
- Kusaidia biashara ndogo ndogo, ndogo na za kati kuwa na ushindani
- Ufufuaji wa vyama vya ushirika

**Dola za
Kimarekani milioni
4.973**

*Thamani iliyokadiriwa ya
mauzo ya nje*

50%

**UWIANO WA
MKATABA
WA UMMA
INAYOTOLEWA
KWA KAMPUNI
ZA MTAA**

9

Utengenezaji

Tulipo

Sekta ya viwanda nchini Uganda inajumuisha viwanda, uchimbaji madini na uchimbaji mawe, ujenzi na huduma. Hizi huchangia asilimia 27.6 ya Pato la Taifa. Miundombinu bado haitoshi, na hivyo kuongeza gharama za uzalishaji, kuvuruga uzalishaji na kupunguza mapato ya wazalishaji.

Tunapotaka kuwa

- Kuongezeka kwa anuwai na ukubwa wa bidhaa zinazotengenezwa nchini kwa uingizwaji wa nje na kuongezeka kwa mauzo ya nje.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kuendeleza miundombinu ya kusaidia utengenezaji katika korido za ukuaji zilizopangwa.
- Kuongeza ongezeko la thamani kwa uingizwaji wa uagizaji na mauzo ya nje yaliyoimarishwa.

- Kuongeza upatikanaji wa masoko ya kikanda na kimataifa.
- Kuendeleza mifumo ya kifedha na vifaa ili kuongeza ufikiaji wa masoko ya kikanda na kimataifa.
- Kuimarisha mfumo wa kisheria na kitaasisi ili kusaidia utengenezaji.

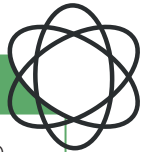
- Kuanzisha masoko manne ya mipakani ili kuwezesha biashara na majirani wa kikanda (hasa katika mipaka ya Sudan Kusini na Kongo).

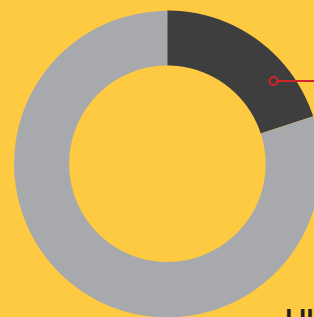
Mabadiliko tunayotafuta

- Kupungua kwa thamani ya bidhaa za matibabu na madawa kutoka nje kutoka dola milioni 285.6 hadi dola milioni 200.
- Kuongezeka kwa sehemu ya mauzo ya nje hadi jumla ya mauzo ya nje kutoka 12.3% hadi 19.8%
- Kuongezeka kwa mchango wa sekta ya viwanda katika Pato la Taifa kutoka 27.1% hadi 28.6%
- Kuongezeka kwa sehemu ya kazi za utengenezaji hadi jumla ya kazi rasmi kutoka 9.8% hadi 10%.
- Kuongezeka kwa sehemu ya nguvu kazi iliyoajiriwa katika sekta ya viwanda kutoka 7.41% hadi 10%.
- Kuongezeka kwa thamani ya viwanda iliyoongezwa kama asilimia ya Pato la Taifa kutoka 8.3% hadi 10%.

Miradi ya msingi

- Maendeleo ya mbuga 18 za viwanda kote nchini
- Ujenzi wa masoko ya nje ya mipakani
- Mkutano wa magari
- Reli ya kiwango cha kawaida

19.8%

**LENGO KWA
HUDUMA YA
UFUKUZAJI
ULIOTENGENEZWA
KWA JUMLA YA
USAFIRISHAJI**

Tufanye nini ili tufike huko

- Kujenga mbuga nne za viwanda zenye huduma endelevu kwa mazingira.
- Saidia utengenezaji uliopo wa ndani kwa bidhaa za matibabu na dawa.
- Kutunga na kutekeleza sheria ya maudhui ya ndani.

10

Miundo Mbinu na Huduma za Usafiri Unganishi

Tulipo

Mtandao wa usafiri wa Uganda umetawaliwa na usafiri wa barabarani na hauna usawa. Ingawa maendeleo makubwa yamepatikana katika kuendeleza usafiri wa barabara, umakini zaidi unahitajika kwa barabara za wilaya, mijini na jamii.

Tunapotaka kuwa

- Mfumo usio na mshono, salama, unaojumuisha na endelevu wa njia nyingi umetengenezwa.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kuboresha miundombinu ya usafiri.
- Kutanguliza usafiri na usimamizi wa mali.
- Kukuza matumizi jumuishi ya ardhi na mipango ya usafiri.
- Kupunguza gharama za miundombinu na huduma za usafiri.
- Kuimarisha sheria na sera za huduma za miundombinu.
- Kuongeza muunganisho wa usafiri ili kukuza biashara baina na ya kikanda.
- Kuendeleza na kutekeleza viwango vya huduma na utoaji huduma.
- Kuunganisha miradi yote ya reli chini ya Shirika la Reli la Uganda.

Mabadiliko tunayotafuta

- Mitandao ya usafiri iliyoboreshwa ambayo itapunguza wastani wa muda wa kusafiri kote nchini.
- Kupunguza gharama za usafirishaji wa mizigo.
- Kupunguza gharama ya kitengo cha ujenzi wa miundombinu ya usafiri kwa kilomita.

- Kuongezeka kwa hisa za miundombinu ya usafiri
 - a) Kuongeza barabara za kitaifa za lami kutoka 4,971km hadi 7,500km.
 - b) Kuongeza njia/reli ya kudumu kutoka 262km hadi 462km
- Ongezeko la wastani wa maisha ya miundombinu hadi miaka 20 kutoka kwa barabara za lami na miaka 2 kwa murrum ya daraja la kwanza.
- Kupunguza vifo na majeruhi kwa kila njia ya usafiri.

Tufanye nini ili tufike huko

- Tekeleza kitovu cha usafirishaji cha modi nyingi (hewa, reli, barabara, maji).
- Pata miundombinu / korido za matumizi.
- Kuboresha miundombinu ya usafiri kuzunguka maziwa Kyoga, Albert, Victoria na River Nile kuwezesha uhusiano.

Miradi ya msingi

- Barabara za biashara za mikoa
- Uboreshaji wa barabara za jamii
- Ukarabati wa reli ya kupima mita
- Barabara ya Kampala-Jinja
- Bandari ya Ndani ya Bukasa
- Uboreshaji wa huduma za feri

2,529

Makadirio ya ongezeko la kilomita za barabara za kitaifa za lami

11

Maendeleo Endelevu ya Nishati

Tulipo

Biomass ndio mafuta ya kupikia yanayoongoza nchini Uganda, huku asilimia 85 ya wakazi wanatumia kuni na asilimia 13 wanatumia mkaa, hasa mijini na maeneo ya pembezoni mwa miji. Jumla ya uwezo wa kuzalisha umeme uliowekwa ulisimama kwa MW 1,182 mwaka wa 2019. Kwa kWh 100 kwa kila mtu, Uganda ina mojawapo ya viwango vya chini vya matumizi ya umeme duniani.

- Kuongezeka kwa uwezo wa kusambaza umeme kutoka 2,354km za njia za voltage ya juu mwaka 2018/19 hadi 4,354km.
- Kuongezeka kwa matumizi ya kitaifa ya gesi kimiminika ya petroli.

Tunapotaka kuwa

Kuongezeka kwa upatikanaji na matumizi ya nishati safi.

Tufanye nini ili tufike huko

- Kujenga njia za usafirishaji hadi Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo, kaskazini mwa Tanzania na Sudan Kusini.
- Kubali matumizi ya suluhu za usafiri wa umeme kama vile baiskeli zinazotumia nishati ya jua, baiskeli na baisikeli tatu.
- Wekeza katika miundombinu ya gesi ya mafuta ya petroli.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kuongeza upatikanaji na matumizi ya umeme.
- Kuongeza uwezo wa kuzalisha umeme.
- Kuongeza kupitishwa kwa nishati safi.
- Rekebisha sekta ili kupunguza wingi wa wachezaji kama njia ya kupunguza gharama, kuongeza ufanisi na kuboresha uratibu.

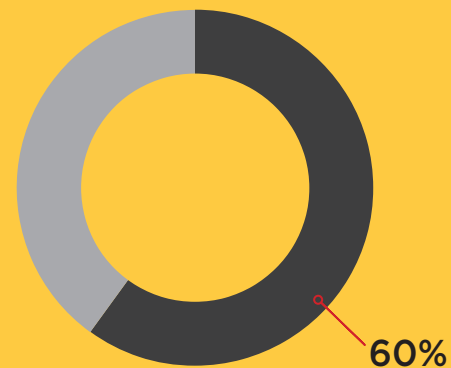
Miradi ya msingi

- Maendeleo ya miundombinu ya LPG
- Upembuzi yakinifu kwa miradi ya umeme wa maji ya Ayago, Oriang na Kiba
- Uboreshaji wa vituo vidogo vya viwanda
- Upanuzi na ukarabati wa mtandao wa usambazaji na usambazaji

Mabadiliko tunayotafuta

- Kuongezeka kwa matumizi ya msingi ya nishati.
- Kuongezeka kwa idadi ya watu wanaopata umeme kutoka 24% mwaka 2018/19 hadi 60%.
- Kuongezeka kwa matumizi ya umeme kwa kila mtu.
- Kupunguza mgao wa nishati ya mimea inayotumika kwa kupikia kutoka 88% mwaka 2018/19 hadi 50%.
- Kuongezeka kwa sehemu ya nishati safi inayotumika kupikia.

**LENGO LA UWIANO WA IDADI YA
WATU WENYE UPATIKANAJI WA
UMEME**

12

Mabadiliko ya Digitali

Tulipo

Katika kipindi cha NDP-II, huduma za habari na mawasiliano ziliendelea kukua kwa wastani wa asilimia 14.8 zikisukumwa hasa na sekta za mawasiliano na utangazaji. Hata hivyo, uhalifu wa mtandaoni unaongezeka na kuwa wa kisasa zaidi na gharama ya upatikanaji wa mtandao inasalia kuwa juu kiasi.

Tunapotaka kuwa

- Kuongezeka kwa kupenya kwa ICT na huduma kwa maendeleo ya kijamii na kiuchumi.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kuongeza wigo wa kitaifa wa miundombinu ya TEHAMA.
- Kuboresha matumizi ya TEHAMA katika maendeleo ya taifa na utoaji wa huduma.

- Kuza utafiti wa ICT, uvumbuzi na biashara ya bidhaa za maarifa asilia.
- Kuongeza mtaji wa rasilimali watu wa ICT.
- Kuimarisha mfumo wa sera, sheria na udhibiti.

Mabadiliko tunayotafuta

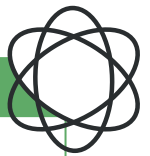
- Ongezeko la kupenya kwa intaneti (kutoka 25% hadi 50%), utangazaji wa mawimbi ya televisheni ya nchi kavu ya dijitali (kutoka 56% hadi 95%), na muunganisho wa miundombinu ya uti wa mgongo wa kitaifa katika wizara, idara na wakala na makao makuu ya wilaya.
- 90% ya ufikiaji wa mtandao wa kitaifa na kasi ya chini ya 8 Mbps.
- Kupunguzwa kwa gharama ya vifaa na huduma za ICT (gharama ya kitengo cha 1Mbps / mwezi wa mtandao kwenye soko la rejareja).
- Uundaji wa ajira za moja kwa moja 30,000 kila mwaka katika sekta ya ICT.
- Ongezeko la bidhaa za uvumbuzi za ICT za ndani zilizotengenezwa na kuuzwa kutoka 72 hadi 282.
- Utoaji wa asilimia 80 ya huduma za serikali mtandaoni.

Tufanye nini ili tufike huko

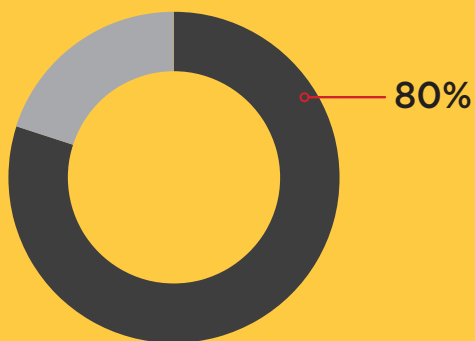

- Kupanua wigo wa miundombinu ya TEHAMA kote nchini kwa ushirikiano na sekta binafsi.
- Kuingiza TEHAMA katika sekta zote za uchumi na kuweka utoaji wa huduma katika mfumo wa kidijitali.
- Imarisha usalama wa mtandao.
- Kuza nguvu kazi ya wataalamu wa ICT yenye misingi mizuri.

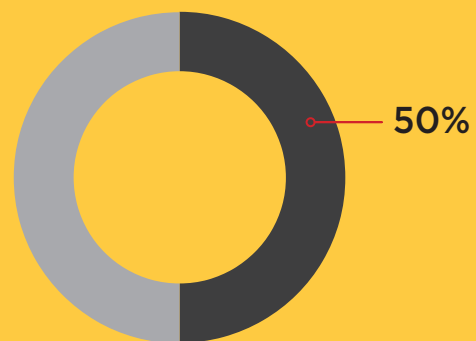
Miradi ya msingi

- Jukwaa la IT lililoshirikiwa
- Msimbo wa posta wa kitaifa na mfumo wa habari wa kijiografia

ASILIMIA YA HUDUMA ZA SERIKALI
KUWA MTANDAONI

KUPENYEZA UTARAJIWA KWA
MTANDAO

13

Makazi Endelevu ya Miji na Makaazi

Tulipo

Kwa asilimia 18, kiwango cha juu cha ukuaji wa miji nchini Uganda hakijalinganishwa na uwezo wa mamlaka za mitaa kupanga na kusimamia ukuaji huo. Maeneo ya mijini nchini yana sifa ya msongamano wa watu, miundombinu duni na huduma duni za maji, maji taka na ukusanyaji wa taka ngumu.

Tunapotaka kuwa

- Maeneo ya mijini jumuishi, yenye tija na yanayoweza kuishi kwa maendeleo ya kijamii na kiuchumi.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kuboresha fursa za kiuchumi katika miji na maeneo ya mijini.
- Kukuza soko la makazi mijini.

- Kuza miji ya kijani kibichi na jumuishi na maeneo ya mijini.
- Imarisha sera za miji, utawala, mipango na fedha.
- Urekebishaji Wizara ya Mji Mkuu wa Kampala na Masuala ya Metropolitan na wizara zinazolingana ili kushughulikia ipasavyo masuala ya miji mikubwa nchini.

Mabadiliko tunayotafuta

- Kupungua kwa kiwango cha ukosefu wa ajira mijini kutoka 14.4% hadi 9.4%.
- Kupungua kwa upungufu mkubwa wa nyumba wa vitengo milioni 2.2 kwa 20%.
- Kupungua kwa asilimia ya wakazi wa mijini wanaoishi katika vitongoji duni na makazi yasiyo rasmi kutoka 60% hadi 40%.
- Kupungua kwa wastani wa muda wa kusafiri kwa kila kilomita katika Eneo la Metropolitan Kubwa la Kampala kutoka 4.1 min/km hadi 3.5 min/km.
- Kuongezeka kwa uwiano wa barabara za lami katika maeneo ya mijini kutoka 1,229.7km hadi 2,459.4km.
- Uboreshaji wa ufanisi wa ukusanyaji wa taka ngumu kutoka 30% hadi 50%.

Tufanye nini ili tufike huko

- Kusaidia uanzishwaji wa viwanda vinavyohitaji nguvu kazi kubwa, huduma na miradi ya kutengeneza ajira.
- Kuandaa na kutekeleza mpango wa uwekezaji kwa makazi ya kutosha na ya bei nafuu.
- Kuhifadhi na kurejesha maliasili za mijini na kuongeza mitaro ya kaboni mijini.
- Tekeleza mkakati wa maendeleo ya uchumi wa Eneo la Metropolitan Kubwa la Kampala.

Miradi ya msingi

- Makazi ya bei nafuu ya Eneo la Metropolitan la Greater Kampala
- Uendelezaji upya wa vitongoji duni na makazi yasiyo rasmi

20%

KUPUNGUZA
KWA MRADI KWA
UPUNGUFU WA
NYUMBA ULIOPO

14

Maendeleo ya Mtaji wa Binadumu

Tulipo

Uganda inashika nafasi ya pili kwa watu wenye umri mdogo zaidi duniani. Mafanikio makubwa yamepatikana katika afya ya uzazi na mtoto, lakini vifo vya watoto na lishe duni vinaendelea kuwa juu. Katika awamu ya watu wazima (miaka 19-64), ongezeko la haraka la magonjwa yasiyo ya kuambukiza ni wasiwasi. Pengo kubwa katika rasilimali watu waliobobea na au waliobobea zaidi kati ya kuongezeka kwa mzigo wa NCDs na magonjwa magumu ya kuambukiza inatishia mafanikio ya afya na kiuchumi ya Uganda.

Tunapotaka kuwa

- Kuboresha uzalishaji wa kazi ili kuongeza ushindani na kuboresha ubora wa maisha kwa wote.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kuboresha misingi ya maendeleo ya mtaji wa watu.
- Ili kuzalisha maarifa sahihi. nguvu kazi yenye ujuzi, na ya kimaadili (ya kukazia sana sayansi na teknolojia, elimu ya ufundi na mafunzo ya ufundi stadi; na michezo).
- Kuhuisha sayansi, teknolojia na uvumbuzi (pamoja na sayansi, teknolojia. uhandisi na hesabu katika mfumo wa elimu).
- Kuboresha afya ya watu, usalama na usimamizi.
- Ili kupunguza hatari na ukosefu wa usawa wa kijinsia katika mzunguko wa maisha.
- Kukuza michezo, burudani na elimu ya mwili.

Mabadiliko tunayotafuta

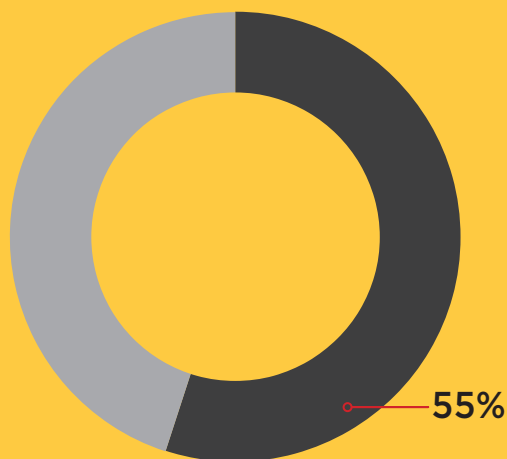
- Kuongezeka kwa idadi ya nguvu kazi inayobadilika kuwa ajira yenye staha kutoka 34.5% hadi 55%.
- Kuongezeka kwa kuridhika kwa mwajiri na mafunzo yanayotolewa na taasisi za kiufundi na ufundi kutoka 40% hadi 65%.
- Kuongezeka kwa wastani wa miaka ya shule.

Tufanye nini ili tufike huko

- Ongezeko la miaka iliyorekebisha ya masomo kutoka miaka 6.1 hadi 11.
- Kupunguza kiwango cha udumavu wa chini ya miaka 5 kutoka 28.9% hadi 19%.
- Kupunguza viwango vya vifo vya watoto wachanga kutoka 27/1,000 waliozaliwa hai hadi 19/1,000.
- Kupunguza vifo vya watoto chini ya miaka 5 kutoka 64/1,000 waliozaliwa hai hadi 42/1,000.
- Kupunguza vifo vya uzazi kutoka 336/100,000 hadi 211/100,000.
- Kupunguza vifo kutokana na magonjwa yasiyoambukiza kutoka 40% hadi 30%.
- Kupungua kwa vifo vinavyotokana na magonjwa hatarishi ya kuambukiza (malaria, TB na VVU/UKIMWI) kutoka 60% (2017) hadi 30%.
- Kupunguza viwango vya mimba za utotoni kutoka 25% (2016) hadi 15%.
- Kupunguza usawa wa kijinsia.
- Kuongezeka kwa upatikanaji wa maji salama kutoka 70% hadi 85% vijijini na 74% hadi 100% mijini.
- Kuongezeka kwa idadi ya watu wanaopata huduma ya afya kwa wote.
- Kuongezeka kwa asilimia ya watu walio katika mazingira magumu na kupata bima ya kijamii kutoka 7% hadi 15%.
- Uboreshaji katika nafasi ya michezo ya ulimwengu katika michezo ya niche.

- Imarisha kitengo cha familia ili kupunguza unyanyasaji wa majumbani, kunyimwa watoto, unyanyasaji na ajira ya watoto.
- Anzisha soko la kazi linalofanya kazi.
- Kuongeza upatikanaji wa chanjo dhidi ya magonjwa ya utotoni
- Tekeleza ufundishaji uliowezeshwa wa ICT, ukaguzi na usimamizi wa kiwango cha shule
- Tekeleza Mkakati wa Kitaifa dhidi ya Ndoa za Utotoni na Mimba za Ujana
- Kuandaa Mipango ya Kitaifa na Kisekta ya Maendeleo ya Rasilimali Watu
- Anzisha angalau mwaka mmoja wa mafunzo ya lazima ya TVET mara tu baada ya A'level
- Punguza mzigo wa magonjwa ya kuambukiza kwa kuzingatia magonjwa ya mzigo mkubwa
- Kuzuia na kudhibiti Magonjwa Yasiyo ya Kuambukiza
- Kuboresha utendaji kazi wa mfumo wa afya
- Kuboresha huduma za afya ya mama, vijana na watoto
- Kuongeza upatikanaji wa maji salama, usafi wa mazingira na usafi wa mazingira (WASH)
- Kuboresha lishe na usalama wa chakula
- Kuendeleza na kutekeleza miundo ya kitaaluma ya klabu za michezo ili kukuza ushiriki rasmi wa michezo.

**UWIANO WA NGUVU ZA
WAFANYAKAZI KUBADILIKA KUWA
AJIRA ILIYO YA HESHIMA**

Miradi ya msingi

- Kituo cha ubora kwa huduma za moyo na mishipa
- Vituo viwili vya oncology vya kikanda
- Vituo vya afya na utendaji na mfumo wa rufaa
- Mahitaji ya kimsingi na viwango vya chini vya taasisi za elimu
- Ujuzi wa ajira na tija
- Mfumo wa habari wa soko la ajira

15

Ubunifu, Maendeleo ya Kiteknolojia na Uhamisho

Tulipo

Ingawa serikali imeanzisha taasisi muhimu, mfumo wa kisheria na miundombinu kuwezesha sayansi, teknolojia na uvumbuzi, maendeleo bado hayatoshelezi.

Tunapotaka kuwa

- Kuongezeka kwa matumizi ya teknolojia ifaayo katika michakato ya uzalishaji na utoaji huduma kupitia uundaji wa mfumo ikolojia wa magonjwa ya zinaa ulioratibiwa vyema.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kuendeleza na kutekeleza viwango vya utoaji huduma kwa sayansi, teknolojia na uvumbuzi.
- Kusisitiza sayansi, teknolojia na uvumbuzi pamoja na sayansi, teknolojia, uhandisi na hesabu katika mfumo wa elimu.
- Kuimarisha uwezo wa utafiti na maendeleo na matumizi.
- Kuongeza maendeleo, uhamisho na kupitishwa kwa teknolojia sahihi na afua.
- Kuboresha mfumo wa kisheria, kitaasisi na udhibiti.

Mabadiliko tunayotafuta

- Boresha ukadiriaji wa Global Innovation Index kutoka 25.3 hadi 35.
- Kuongeza matumizi ya jumla ya utafiti na maendeleo kama asilimia ya Pato la Taifa kutoka 0.4% hadi 1%.
- Kuongeza matumizi ya sekta ya biashara katika utafiti na maendeleo kama asilimia ya Pato la Taifa kutoka 0.01% hadi 0.21%.
- Kuongeza idadi ya haki miliki iliyosajiliwa kwa mwaka kutoka 2 hadi 50.

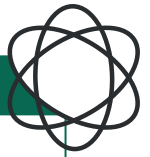

Tufanye nini ili tufike huko

- Kusaidia taasisi za taaluma na utafiti kupata miundombinu ya utafiti na maendeleo.
- Kuendeleza na kutekeleza mkakati wa kitaifa wa maendeleo ya sayansi, teknolojia na uvumbuzi na uhamasishaji.
- Kuongeza uwekezaji katika utafiti na maendeleo katika sekta muhimu za kipaumbele kama vile kilimo, mafuta na gesi, madini, nishati, afya na usafiri.

Miradi ya msingi

- Viwanja vinne vya sayansi na teknolojia
- Teknolojia arobaini na incubators za biashara

50

Idadi ya haki miliki za kusajiliwa kwa mwaka

16

Uhamasishaji Wa Jumuiya na Mabadiliko ya Mtazamo

Tulipo

Kwa ujumla kuna ukosefu wa uwajibikaji na umiliki wa programu za serikali jambo ambalo ni kikwazo kikubwa kwa maendeleo. Ingawa kuna 'ugonjwa wa utegemezi' ulioenea, kuna tabia kubwa miongoni mwa Waganda kuzingatia maslahi binafsi kabla ya kitu kingine chochote.

Tunapotaka kuwa

- Familia, jamii na wananchi wamewezeshwa kukumbatia tunu za kitaifa na kushiriki kikamilifu katika maendeleo endelevu.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kuhamasisha familia, jamii na wananchi kwa maendeleo ya taifa.
- Kuimarisha uwezo wa kitaasisi katika ngazi zote kwa ajili ya uhamasishaji bora wa jamii.
- Kukuza na kusisitiza dira na mfumo wa thamani wa taifa
- Kupunguza mazoea na mitazamo hasi ya kitamaduni

Tufanye nini ili tufike huko

- Kuandaa mfumo wa uhamasishaji wa jamii na uratibu wa uwezesaji.
- Kuendeleza na kutekeleza programu ya huduma ya kitaifa.
- Kufanya kampeni za uhamasishaji na kutekeleza sheria zilizotungwa dhidi ya mila na imani hasi na zenye madhara za kidini na kimila.

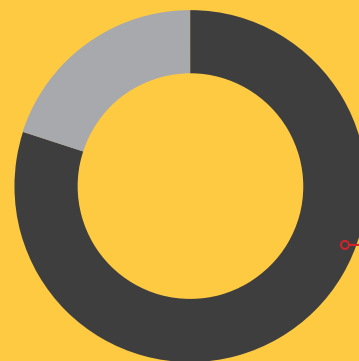
Mabadiliko tunayotafuta

- Kuongezeka kwa idadi ya watu walioarifiwa kuhusu programu za kitaifa na jamii kutoka 30% hadi 90%.
- Kuongezeka kwa ushiriki wa familia, jamii na wananchi katika mipango ya maendeleo kwa 80%
- Kuongezeka kwa utangazaji wa vyombo vya habari vya programu za kitaifa.
- Kuongezeka kwa moyo wa uwajibikaji na uwazi.
- Kuongezeka kwa akiba na uwekezaji wa kaya.
- Kuongezeka kwa matumizi ya elimu, afya, mtoto ulinzi, huduma za idadi ya watu, maji na usafi wa mazingira, programu za kujikimu kimaisha.
- Kuongezeka kwa kiwango cha watu wazima kusoma na kuandika kutoka 72.2% hadi 80%.
- Kupunguza kuenea kwa kanuni hasi za kijamii na desturi za kitamaduni zinazoendeleza ukosefu wa usawa wa kijinsia

Miradi ya msingi

- Mpango wa huduma ya kitaifa
- Kuanzishwa kwa kituo cha tija cha taifa
- Mpango wa kitaifa wa mafunzo

80%

**LENGO LA
KUSOMA NA
KUANDIKA KWA
WATU WAZIMA**

17

Mpango wa Utawala na Usalama

Tulipo

Serikali imeshughulikia kwa kiasi kikubwa vitisho vya ndani na nje vya usalama na amani ya nchi.

Tunapotaka kuwa

- Kuimarishwa kwa uzingatiaji wa sheria na uwezo wa kudhibiti vitisho vya usalama vilivyopo na vinavyojitokeza.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kuimarisha uwezo wa vyombo vya usalama ili kushughulikia vitisho vya usalama vinavyojitokeza.
- Kuimarisha sera, sheria na taasisi kwa ajili ya utawala bora na usalama.
- Kuimarisha usalama, sheria, haki, sheria na mfumo wa utoaji huduma unaozingatia watu.
- Kuimarisha ushiriki wa wananchi katika michakato ya kidemokrasia.
- Kuimarisha uzingatiaji na utekelezaji wa Mswada wa Haki za Uganda.
- Kuimarisha ulinzi wa wakimbizi na usimamizi wa uhamiaji.

- Kuanzisha na kuendesha programu ya huduma ya kitaifa.
- Kuimarisha ustawi na makazi ya wafanyakazi wa sekta ya usalama.
- Kuimarisha udhibiti wa mipaka na usalama.
- Imarisha mapambano dhidi ya ugaidi.
- Migogoro ya nguvu mbinu za maonyo ya mapema na majibu.
- Kuimarisha uzuiaji wa usafirishaji haramu wa binadamu.
- Kuimarisha udhibiti na usimamizi wa silaha ndogo ndogo na nyepesi.

Mabadiliko tunayotafuta

- Kuboresha mtazamo wa umma kuhusu rushwa katika sekta ya umma.
- Kuongezeka kwa ukadiriaji wa kidemokrasia nchini kutoka 6.5% hadi 8.6%.
- Ongezeko la matumizi ya utafiti na maendeleo katika usalama kutoka UGX7 bilioni hadi UGX bilioni 10.
- Kufikia kiwango cha asilimia 25 cha uandikishaji katika huduma ya kitaifa ifikapo 2025.

Tufanye nini ili tufike huko

- Imarisha uwezo wa kushughulikia uhalifu wa hali ya juu unaojitokeza kama vile uhalifu wa mtandaoni.
- Tengeneza miundombinu inayofaa kwa sheria, usalama, haki, sheria na utaratibu.

SAY NO TO CORRUPTION

18

Mabadiliko ya Sekta ya Umma

Tulipo

Baadhi ya mafanikio yamepatikana katika kuandaa viwango vya huduma na utoaji huduma ambavyo vinaweza kuwapima na kuwawajibisha watumishi wa umma. Hii, hata hivyo, si katika serikali nzima na pale yanapokuwepo, hayatekelezwi.

Tunapotaka kuwa

- Kuboresha mwendeleo wa sekta ya umma kwa mahitaji ya wananchi na sekta binafsi.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kuimarisha uwajibikaji kwa matokeo kote serikalini.
- Kuhuisha usanifu wa serikali kwa utoaji wa huduma kwa ufanisi na ufanisi.
- Kuimarisha kazi ya usimamizi wa rasilimali watu ya serikali ili kuboresha utoaji wa huduma.
- Kuimarisha ugatuaji na ushiriki wa wananchi katika maendeleo ya ndani.
- Kuongeza uwajibikaji na uwazi katika utoaji wa huduma.

- Kuendeleza na kutekeleza viwango vya huduma na utoaji huduma katika sekta ya umma.

Mabadiliko tunayotafuta

- Kuongezeka kwa fahirisi ya ufanisi wa serikali kutoka 0.52 hadi 0.01.
- Kupunguza rushwa kama inavyopimwa na ripoti ya mtazamo wa rushwa kutoka 26% hadi 35%
- Kuongezeka kwa mvuto wa Uganda kama kivutio cha uwekezaji kama inavyopimwa na Kielezo cha Ushindani wa Ulimwenguni kutoka 48.9 hadi 55.

Tufanye nini ili tufike huko

- Kuendeleza na kutekeleza viwango vya huduma na utoaji wa huduma.
- Kufanya malezi ya watumishi wa umma kupitia mafunzo ya uzalendo na ya muda mrefu ya utumishi wa taifa.
- Tekeleza Mtindo wa Maendeleo ya Parokia

19 Maendeleo ya Mikoa

Tulipo

NDP-II ililenga kupunguza umaskini kutoka asilimia 19.7 mwaka wa fedha 2012/13 hadi asilimia 14 katika mwaka wa fedha 2019/20. Hata hivyo, umaskini ulikuwa asilimia 21.4 kufikia mwisho wa kipindi cha mpango. Mabadiliko ya umaskini yamekuwa ya juu zaidi katika Bukedi, Busoga, Bugisu na Teso.

Tunapotaka kuwa

- Kuongezeka kwa kasi kwa usawa, ukuaji wa uchumi wa kikanda na maendeleo.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

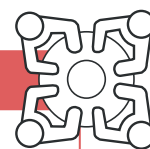
- Kuchochea ukuaji kupitia kilimo biashara.
- Ziba mapengo ya miundombinu ya kikanda.
- Kuendeleza na kuimarisha minyororo ya thamani ya kikanda.
- Iimarisha upimaji wa utendaji na mifumo ya usimamizi kwa uongozi wa mitaa na usimamizi wa sekta ya umma.

Mabadiliko tunayotafuta

- Kupungua kwa viwango vya umaskini katika mikoa iliyokolea - Karamoja, Bukedi, Bugisu, Busoga, West Nile, Acholi, Teso na Bunyoro.

Tufanye nini ili tufike huko

- Kupanga wakulima katika vyama vya ushirika katika ngazi ya wilaya.
- Kujenga skimu za umwagiliaji na mabwawa ya mabonde ili kuhakikisha uzalishaji wa mwaka mzima.
- Tengeneza ufikiaji wa jamii na barabara za kulisha moto kwa ufikiaji wa soko.
- Kuandaa na kutekeleza mipango ya maendeleo mahususi ya kikanda.
- Tambulisha alama za jamii za utendaji wa serikali za mitaa.

20

Usimamizi wa Haki

Tulipo

Imani na imani ya umma kwa taasisi katika sekta ya haki, sheria na utaratibu imeongezeka kutoka asilimia 49 hadi 59 tangu 2016. Hata hivyo, bado iko chini kutokana na ucheleweshaji wa kudumu na ukosefu wa upatikanaji wa haki na huduma.

Tunapotaka kuwa

Kuboreshwa kwa upatikanaji wa haki kwa wote.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kurekebisha na kuimarisha michakato ya biashara ya haki.
- Kuimarisha mifumo ya utoaji huduma ya haki inayozingatia watu.
- Kuimarisha mifumo ya udhibiti na kitaasisi kwa ajili ya utoaji haki kwa ufanisi na kwa ufanisi.
- Kuimarisha vita dhidi ya rushwa.

Mabadiliko tunayotafuta

- Kuongeza imani ya umma katika mfumo wa haki.
- Kupunguzwa kwa gharama ya kila mtu ya kupata huduma za haki.
- Kupunguza muda wa kuongoza katika utoaji wa huduma za haki.
- Kuongezeka kwa uwepo wa vituo vya huduma za utoaji haki.
- Kuongezeka kwa faharasa ya uhuru wa mahakama zaidi ya 3.8 (kimataifa).

Tufanye nini ili tufike huko

- Kuendesha na kuunganisha mifumo ya usimamizi wa habari katika mahakama na mahakama.
- Kuimarisha mahakama ili kutatua migogoro katika maeneo maalum, ikiwa ni pamoja na ardhi, familia, mazingira, na kodi.
- Kujenga na kuandaa usimamizi wa ziada wa vituo vya utoaji huduma za haki.
- Tekeleza programu maalum zinazokuza fursa sawa ili kupunguza hatari.
- Kuimarisha utoaji wa huduma za msaada wa kisheria na mpango mfupi wa serikali.
- Kuimarisha kinga, utambuzi, uchunguzi, majibu na uamuzi wa kesi za rushwa.

21

Sheria, Usimamizi na Uwakilishaji

Tulipo

Uganda inaendesha mfumo wa demokrasia ya uwakilishi ambapo wananchi huchagua viongozi wao katika ngazi za mitaa na kitaifa. Wawakilishi wa wananchi katika mabaraza ya serikali za mitaa na Bunge wanatakiwa kutoa usimamizi juu ya Watendaji katika ngazi zote za serikali za mitaa na serikali kuu. Kutothaminiwa ipasavyo kwa demokrasia ya

vyama vingi, ucheleweshaji wa usindikaji wa miswada Bungeni, uwezo duni wa mabaraza ya serikali za mitaa kutekeleza majukumu yao, na taarifa zisizotosheleza kuhusu utekelezaji wa itifaki za kimataifa ambazo Uganda ni mshirika wake bado ni changamoto kubwa.

Tunapotaka kuwa

- Kuimarishwa kwa uwajibikaji kwa utawala bora na maendeleo.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kuongeza ufanisi na ufanisi katika kutunga sheria kwa ajili ya kuboresha demokrasia na utawala bora.
- Imarisha usimamizi, uchunguzi wa bajeti na matumizi.
- Kuimarisha uwakilishi katika ngazi za ndani, kikanda na kimataifa.
- Kuimarisha uwezo wa kitaasisi wa Bunge na mabaraza ya serikali za mitaa ili kutekeleza majukumu yao ya kikatiba kwa uhuru na kwa ufanisi.

Mabadiliko tunayotafuta

- Demokrasia ya kikatiba iliyoboreshwa kama inavyopimwa na Kielezo cha Demokrasia kutoka 4.94 (2020) hadi 6.50 (2025).
- Kuboresha uwiano kati ya bajeti ya mwaka na NDP III kutoka 60% hadi 85%.
- Kuongezeka kwa ushiriki wa wananchi katika shughuli za bunge kama inavyopimwa na Kadi ya Wananchi kutoka 53% (2021) hadi 65% (2025).
- Kuongezeka kwa ushiriki wa wananchi katika michakato ya uchaguzi.

Tufanye nini ili tufike huko

- Tengeneza/boresha mifumo ya kuharakisha shughuli za bunge na serikali za mitaa.
- Kuongeza ushiriki wa watu katika michakato ya uchaguzi na shughuli zingine za kiraia.
- Kuimarisha ushiriki wa wananchi na ushiriki katika michakato ya kutunga sheria.
- Kuimarisha uwezo wa halmashauri za serikali za mitaa kuzingatia na kupitisha mipango na bajeti.
- Kuimarisha Bunge ili kutekeleza vyema wajibu wake katika michakato ya bajeti ya taifa kwa ajili ya utekelezaji sahihi wa vipaumbele vya NDP III.
- Kuimarisha jukumu la uangalizi wa bunge juu ya utendaji.
- Kuweka mfumo madhubuti wa mashirikiano kati ya Bunge, Halmashauri za serikali za mitaa na wapiga kura.

22

Utekelezaji wa Mpango wa Maendeleo

Tulipo

- Maendeleo makubwa yamepatikana katika upangaji kimkakati, lakini uwezo wa kupanga kwa ujumla ni mdogo. Uwiano wa bajeti kwa mipango unahitaji kuimarishwa.

Tunapotaka kuwa

- Kuongezeka kwa ufanisi na ufanisi katika utekelezaji wa NDP-III.

Jinsi tunavyopanga kufika huko

- Kuimarisha uwezo wa kupanga mipango ya maendeleo.
- Imarisha bajeti na uhamasishaji wa rasilimali.
- Kuimarisha uwezo wa utekelezaji ili kuhakikisha kuzingatia matokeo.
- Imarisha mifumo na mifumo ya uratibu, ufuatiliaji na utoaji taarifa.
- Kuimarisha uwezo wa mfumo wa kitaifa wa takwimu ili kuzalisha takwimu kwa ajili ya maendeleo ya taifa.
- Imarisha kazi ya utafiti na tathmini ili kufahamisha vyema mipango na utekelezaji wa mipango.

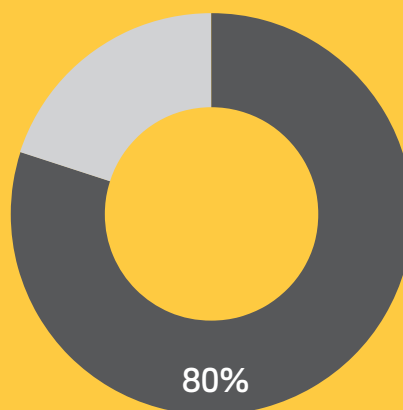
Tufanye nini ili tufike huko

- Kuwezesha mafunzo ya kitaaluma na mafunzo upya katika kupanga umahiri katika wizara za serikali, idara na wakala na serikali za mitaa.
- Fuatilia haraka utekelezaji wa suluhu iliyojumuishwa ya kitambulisho inayounganisha ushuru na
- utoaji wa huduma.
- Kurekebisha sheria na kanuni husika ili kuimarisha tathmini ya kitaasisi, tathmini ya sera, mpango, programu na tathmini ya mradi.

Mabadiliko tunayotafuta

- Mafanikio ya angalau asilimia 80 ya malengo ya NDPIII.
- Kuongezeka kwa kasi ya ukuaji wa Pato la Taifa kutoka 6.3% hadi angalau 7% kwa mwaka.
- Kuongezeka kwa uwiano wa mapato kwa Pato la Taifa kutoka 15.6% hadi 18% ifikapo 2025.
- Kupunguzwa kwa malimbikizo ya ndani kama asilimia ya jumla ya matumizi.
- Kuongezeka kwa uwiano kati ya bajeti ya mwaka na NDPII kutoka 60% hadi 85% katika ngazi ya kitaifa na programu.
- Kudumisha uwiano wa matumizi ya ziada ya bajeti (halisi ya huduma ya mkopo) ndani ya asilimia 3.

**KIWANGO CHA CHINI KWA
MAFANIKIO YA MALENGO YA
NDPIII**

23

Ufuatiliaji na Tathmini ya Mpango

Utekelezaji wa NDP III ni jukumu la Waganda wote. Kaya, jumuiya za kiraia, jumuiya ya wafanyabiashara, na washirika wa maendeleo wa Uganda wote wana majukumu ya kutekeleza. Hasa:

Serikali kuu itahakikisha kuwa:

- Mipango ya utekelezaji wa programu ya programu 18 inatayarishwa kwa kina jinsi ya kufanikisha afua zilizobainishwa.
- Sekta, wizara na wakala zote hutengeneza na kutekeleza mipango kulingana na malengo na malengo ya programu za NDP III.
- Mifumo ya bajeti inawiana na mipango ili kuhakikisha kuwa bajeti inaendana na ilivyopangwa.
- Pesa na rasilimali nyingine huhamasishwa kutekeleza mpango huo.
- Ripoti juu ya maendeleo ya utekelezaji mpango unashirikiwa.
- Uwajibikaji unatekelezwa.

Serikali za mitaa zitahakikisha kuwa:

- Wanatengeneza na kutekeleza mipango inayoendana na malengo na malengo ya NPIII na programu zake.
- Wanafuatilia na kuripoti maendeleo ya utekelezaji wa mipango yao.
- Huduma bora hutolewa kwa Waganda.
- Wanajamii wanahamasishwa kushiriki katika kutekeleza mpango huo.

Jumuiya ya wafanyabiashara itahakikisha kwamba:

- Wanachama wake hushiriki katika michakato ya maendeleo ya bajeti
- Wanachukua fursa zilizobainishwa katika NDPIII.
- Wanadai huduma za serikali.

Asasi za kiraia zitahakikisha kwamba:

- Kuhamasisha wananchi kushiriki katika utekelezaji wa mpango
- Shiriki katika michakato ya maendeleo ya bajeti.
- Kufuatilia utekelezaji wa mpango.
- Mahitaji ya uwajibikaji kutoka kwa serikali za mitaa na serikali kuu.

Umma uta:

- Kuwa na nia ya kuelewa NDPIII.
- Shiriki katika utekelezaji wa mpango
- Fuatilia na kudai uwajibikaji kutoka kwa viongozi wao
- Shiriki katika maendeleo ya jamii zao

18

Mipango ya utekelezaji wa programu ya 18 inatayarishwa kwa kina jinsi ya kufanikisha afua zilizobainishwa

NATIONAL PLANNING AUTHORITY

Planning House , Clement Hill Road Plot 17B,

P.O. Box 21434.Kampala - Uganda

Tel: +256 414 250 229 / 0312 310 730

**german
cooperation**

DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Published by:

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Learn more at:

www.npa.go.ug

www.facebook.com/NPAUGANDA

[#NPA_UG](https://twitter.com/NPA_UG)

For any queries Email: info@npa.go.ug